

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 27

Tilleggsspørsmålnr.

Emne:

Oppskr. av:

(adresse):

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Oppskrifta er i røyne og i saurot, med laude og fiskar Knut Borgervik 1880 år gammel.

SVAR

Saltvassfisk.

Sp. 1. Vi det visste Knut Borgervik ikke om.

Sp. 2. Full burt!

Sp. 3. Dei kjøpte ^{most} smiassei og skrubbsei og saa i mellom, naar den var å faa. Saa kjøpte dei lakse like først sild laude til salking og ~~saa~~ sild til flukking og garing, saa dei kugde opp til turrking og til røyking. Men mange av bøndene var med paa vaarsildfiske, og dei kjøpte lakse, men tok av eiger fangst. Men i 1880 aara var det nokre år, saa alle ikke kom paa desse brakter. Sume bøndene sende saltet bøndene med dei andre som visste paa fiske og fikk saa dei til å selva i til seg. Saa kjøpte dei ogsaa nokre makrel, naar den var å faa, men ogsaa den var burt nokre år, men den saa alt seinare, for amlag 40 år sidan.

Sp. 4. Saa til dags brøker, klippfisk, sei, Islands-sild, makrel nokre stor og vaarsild men helst, burre som røykesild og først. Litt brisling av og til. Dette gjeld dei som må kjøpa. Naar dei fisker sjelve, saa har dei ogsaa torsk, lauge, brosmme, hvite og yuse anna slag. Disse slaga kan ogsaa dei andre av og til faa kjøpe av.

Saa fiska dei agraa noke sumasid an
haushane som dei andre agra i millum
kan saa kjøpe av under a graa. Men den
gaar naa helst til hvernikkfabrikkene, som
saa mykje av den andre fisken gitt naa.

Sp. 5. Sa ja dei kjøper av agraa dei som
lær i fiskarstrøka. Det er naar det ikkje er
fisk i kjøen som dei sier. Men dette er berre
gjeldar.

Sp. 6. Fisk i koshaldet i fiskarstrøka spelar heller
stor rolle i husaldet naa ein seier.

Sp. 7. Kauskij minnte ein fôr. Sa det kan
kauskij ha fleire grunner: Fisken er vorren
dyr vare naa til degt mot fôr - det er vel
ein av viktigaste grunnene. Saa vert
fiskaren saa lett av med vare si til
hvernikkfabrikker og omskiftingsentralar,
saa dei er lossluttet av. Difor byr dei
ikkje ut nokon fisk heime anna reir
intettersom under verre omskiftingsvanskar.
Og fiskerane vil helst ikkje selja heime -
det er vorre meir som ein vennetjeneste.

Sp. 8. Ja.

Sp. 9. Nei laks har ikkje ^{noe} og ikkje nokon kvant-
= lagsmål her. Det saar ellst spöttst an
under dette ussrikke gjeld bygdane kring
(Joderen) Jadarlandet (i sjöbygdane der) kor dei brukar
saa mykje laks. Smått i Kyfylke bygdene,
ibarn det maakte vara der dei har lakselvas.

Sp. 10. Naa og Blannil var i fisk. No og til
kalla dei gamle agra streubiker for det.
Dei bydde seg ikkje med aa giva den
til hons eller gisat stort - berre kaska den i

Fersk vassfisk.

Sp. 11. Rude.

- Sp. 12. Det var helst om høsten i elvane med ^{mer} og ptaug. Og av og til i fjell-
-vann eller. Men denne forskvassfiske
maa ein seie har spelt ein liten rolle
i kushattel her i Vestlandet. Og såleis
maa til dags har det ikkje for seg, daa
fishing i gyltetide er ulovleg.
- Sp. 13. a. Ja dei kausvæske sjölve med aa bærke
og salte. Kjent Borgumvik kjende til
at det kokte fisk, såvitt, og det var mest
sann dei bruke, aa kaus. For meg er det
ukjent. b. Det er gammalt å røyke fisken.
c. Mysebleng i dette høvet, sur eller gravfisk
er ukjent. Dei sultne lokislingene i noke
seinare tid samann med wydder og lage
oppjos dei kalle. Og slikt noke i
dette høvet kjemmer ein ikkje til.
- Sp. 14. Ja, tvorsitt.
- Sp. 15. Det var sild, brisling, sære og reink
innhakkvis laks.
- Sp. 16. Sure, sann var, kaste salte og eller
køyt.
- Sp. 17. Mest kokt i gamle tider. Naa vert steking
brukt agra.
- Sp. 18. I salte vann. Ja t. d. først tørk vert
salte eller kaus og kokt. (med saltlake.)
Rein, vert ikkje ann, at fisken vert salte
satt, mest eller minste fyrr enn naa.
- Sp. 19. Fersk fisk vert stekt, på pannan og
dei brukte nok å stikke i lever, og det
kunde agra berde med litegrann
smør, usar dei stod oppredd for anna.
- Sp. 20. Lulefisk var ikkje i vanleg bruk sein
Kjent Borgumvik. Men det berde nok

Derfor dei hadde bitz med 2 laga deum
liten lute. Det var ikkje i noke vidare
aufang dei kjøpte litafisk fyrr under
sikke berdskingen.

Sp. 21. Kokke og stikke.

Sp. 22. Sa fiske-suppe var vanleg naar dei først
hadde fisk som kvaemde. Fiske-suppe
var jarnnastbillaga av forsk fisk kokt og
tilsett løf og litt papar i samdan med poteter
og grænsaker som dei det hadde; men det var
ikkje alltid. Det var og skindam brücke
gryn og mjølkejarnning. Fiske-suppe er held,
mindre i brück naar den for, naar ein vil sive.
Det vert rekna for ein gammal rett.

Sp. 23. Ja

Sp. 24. Naar silda kom abt i 1890 aare var
den jant over mykje brücke i huseddel.
Tilinde av og til skovest leade til nittef
og kodd. Den var ogsaa mykje i brück
ti farne bider for den stakk av.

Silda varb eten som aelta, kjøkt og tørke
leade kokt og i speke. Til kodd kunde det
være sild og poteter. Til nittef kunde
dei ogsaa ha sildesuppe til kokt sild.
Sild var bröksil.

Sp. 25. Nei sildegryn kjende ikkje Fruet Borgemide
til frae gammalt. Men naar i seinare tid
er sildegryn velkjent. Det vert laga av
sild kokt, med poteter og grænsaker og skindam
leggryn i blandingen ogsaa.

Sp. 26. Fiskeputting er ein heller ny og ingen
gammal rett. Naa kjøper det ofte fordig
= laga fiskeputting.

Sp. 27. Hornetiserte fiskekaker og fiskeboller
vert naar kjøpt av og til; men ogsaa lagast
desse fiskekaker og boller hjemme.

3.
Lorshilde fiskerettar.
Sp. 28. Ljorvopp! Ljorvnylji 4 framant.
Dit 4 sjeldnare ein har Ljorvopp naa.

Sp. 29. Hanns kjinner ein ikkje ^{til} har vore i bruk
her i bygda. Hanns hovud ikkje heller.
Hanns skynlji, hanns ~~stake~~ ^{stake} mager og kjil mager
4 ogsaa framant her.

Sp. 30. Ja viss, nok har botchelevers vore
nyttba som skikkefitt, for av og til.
Men ikkje nemmande intet Weigen.

Sp. 31. Laga dei lever for langer tid, saa var
det til lyse og ikkje til mat.
Dii har bota forskopp i eit kjivall og
lar den roaste, slit at hveland skil
seg, og dei faar lyse som brukast til
kjitterstuvning og slikt, ogsaa heime
laga skammuvning - daa blandast den
med halv 4 ydlike raed tjosa.

Sp. 32. Raag nyttba dei nykket og av og til selte
kjalket nyttast, ikkje.

Sp. 33. Nei.
Sp. 34. Nei.
Sp. 35. Nei.

Sp. 36. Hvord kunde brukast i suppe.
Fakt nyttast alltid, men ikkje mager
4 synjeldra.

Sp. 37. Krabben kokke dei stundene. Det 4
mindre i bruk naa. Kjemmeren var
skjottvare (til England) for. Det 4 borte
som lekkerbisket ein naa kan koke
ein of annan kjemmeren.

Sp. 38. Blaaskjel 4 musingar aar dei ikkje.